

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homosexuella, bisexuella och transpersoner

Det här faktabladet handlar om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) bland homo- och bisexuella samt transpersoner (hbt-personer). Det bygger på resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017, där personer i åldern 16–84 år svarade på frågor om SRHR.

Resultatet från SRHR2017 för homo- och bisexuella samt transpersoner behöver tolkas med försiktighet. Det beror på att svarsunderlaget från dessa grupper var litet och det därmed finns en osäkerhet kring representativitet i förhållande till hela hbt-gruppen.

För transpersoner redovisas inte andel utan faktiska antal, eftersom det var få transpersoner bland de svarande. Totalt svarade 63 transpersoner på frågorna, men antal svarande skiljer sig från fråga till fråga.

Sexuell nöjdhet och lust

Majoriteten av befolkningen – oavsett sexuell identitet – var nöjda med sitt sexliv under det senaste året. Mest nöjda var homosexuella kvinnor (71 procent) och homosexuella män (62 procent). Bisexuella personer tenderade att vara mindre nöjda med sexlivet än homosexuella och heterosexuella. Bland kvinnor hade homo- och bisexuella haft sex oftare under det senaste året än heterosexuella.

Fler bisexuella än heterosexuella kvinnor tyckte att sex är ganska eller mycket viktigt (73 respektive 59 procent). Samtidigt hade en högre andel bisexuella kvinnor saknat sexuell lust under det senaste året (28 procent) jämfört med övriga kvinnor (21 procent). Män saknade mer sällan lust än kvinnor. Cirka 15 procent av homo- och bisexuella män och 8 procent av heterosexuella män hade saknat lust under det senaste året.

Bland transpersoner var 21 av 63 personer nöjda med sexlivet. Transpersoner i åldern 45–64 år var nöjdare

Sammanfattning

Befolkningsundersökningen SRHR2017 visar att majoriteten av homosexuella, bisexuella och transpersoner överlag är nöjda med sitt sexliv. Samtidigt har hbt-personer ofta en sämre sexuell och reproduktiv hälsa än övriga befolkningen. Särskilt framträdande är den höga utsattheten för sexuella trakasserier, övergrepp och våld.

med sitt sexliv än transpersoner i övriga åldersgrupper. 17 av 60 transpersoner hade saknat lust senaste året.

Problem i sexlivet

Det var ovanligt att homosexuella kvinnor hade upplevt problem med att få orgasm under det senaste året. Bland heterosexuella kvinnor rapporterade 7 procent att de sällan eller aldrig hade fått orgasm, och motsvarande andel bland bisexuella kvinnor var 15 procent. Bisexuella kvinnor upplevde oftare än övriga kvinnor problem med att de var för trötta för att ha sex, att de inte hade sex på det sätt som de önskade och att de upplevde smärta, oro och avsaknad av njutning och lust vid sex.

Även bland män var det vanligare att bisexuella upplevde problem med avsaknad av njutning vid sex, och fler bisexuella män hade haft svårigheter med att behålla erektionen (21 procent) jämfört med heterosexuella män (17 procent) och homosexuella män (13 procent). Det var en större andel homo- och bisexuella män som inte hade haft sex på det sätt de ville (16 respektive 27 procent) jämfört med heterosexuella män (8 procent). Homosexuella män hade i större omfattning än övriga män upplevt smärta vid sex (10 procent), avsaknad av upphetsning (14 procent) och oro vid sex (13 procent).

Av de 58 transpersoner som svarade på frågor om problem i sexlivet under det senaste året hade 11 personer saknat njutning, 4 personer känt smärta vid sex och 11 personer haft problem med att få orgasm.

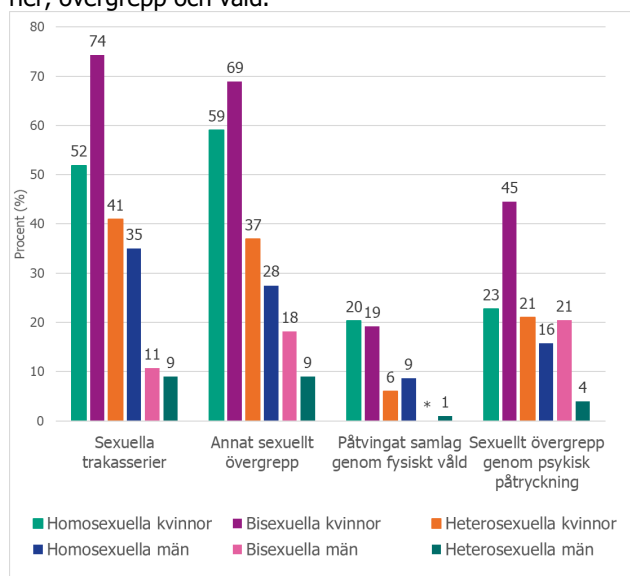
Tankar om barn

Det var fler homo- och bisexuella i åldersgruppen 16–44 år som rapporterade att de inte hade det antal barn som de ville ha (22 respektive 25 procent), jämfört med heterosexuella i samma åldersgrupp (10 procent). Samtidigt uppgav homosexuella oftare än hetero- och bisexuella att de inte ville ha barn. Bland homosexuella män ville 40 procent inte ha barn, vilket kan jämföras med 6 procent bland övriga män. Bland kvinnor ville 13 procent av de homosexuella, 11 procent av de bisexuella och 4 procent av de heterosexuella inte ha barn. Totalt 13 av 42 transpersoner rapporterade att de inte ville ha barn.

Utsatthet för sexuella trakasserier, övergrepp och våld

Kvinnor hade i större omfattning utsatts för alla typer av sexuella trakasserier, övergrepp och våld, jämfört med män. Det fanns också skillnader i utsatthet mellan hbt-personer och heterosexuella personer. Homo- och bisexuella var generellt mer utsatta än heterosexuella, och mest utsatta var bisexuella kvinnor. Närmare hälften av de bisexuella kvinnorna hade utsatts för sexuellt övergrepp genom psykisk påtryckning. När det gäller sexuella trakasserier hade 74 procent av bisexuella kvinnor, 52 procent av homosexuella kvinnor och 41 procent av heterosexuella kvinnor utsatts. Minst utsatta var heterosexuella män (9 procent). Att ha utsatts för påtvingat samlag genom fysiskt våld var vanligast bland homosexuella och bisexuella kvinnor (20 respektive 19 procent).

Figur 1. Andel som hade utsatts för sexuella trakasserier, övergrepp och våld.

Benägenheten att berätta om sina erfarenheter av sexuella övergrepp och våld var generellt högre bland homo- och bisexuella personer och lägst bland heterosexuella män.

Resultaten pekar också på att utsattheten hos transpersoner är hög. Hälften av de 58 svarande hade utsatts för sexuella trakasserier, 16 personer hade utsatts för sexuell förnedring och 6 personer hade blivit påtvingade samlag genom fysiskt våld.

Definitioner av sexuella trakasserier, övergrepp och våld

Det är olagligt att utsätta en annan människa för en oönskad handling, beröring, kommentar eller liknande av sexuell natur och att utsätta någon för annat sexuellt ofredande eller våld.

- *Sexuella trakasserier* innebär att man exempelvis har fått oönskad brev, sms, mejl, telefonsamtal eller sexuella inviter.
- *Annat sexuellt övergrepp* innebär att man exempelvis har blivit smekt, kysst eller "tafsad på", eller att man mot sin vilja har tvingats röra eller ta i någon annans kropp på ett sexuellt sätt.
- *Sexuellt våld* avser två saker: "försök till samlag eller annan sexuell handling genom fysiskt våld eller hot om fysiskt våld" och "påtvingat samlag genom fysiskt våld".
- *Sexuellt övergrepp genom psykisk påtryckning* innebär exempelvis att man har ställt upp på sex för att inte göra någon sur, arg, ledsen eller besviken.

Sex mot ersättning

Resultaten för erfarenheter av sex mot ersättning pekar på tydliga skillnader mellan hbt-personer och heterosexuella. Drygt 1 procent av heterosexuella kvinnor och 8 procent av bisexuella kvinnor hade tagit emot ersättning för en sexuell tjänst. Bland män hade 1 procent av heterosexuella och 9 procent av homosexuella sådana erfarenheter.

Det var också vanligare att ha gett ersättning för sex bland homo- och bisexuella män (15 procent) än bland heterosexuella män (9 procent). Dessa skillnader ökade med åldern, där en tredjedel av homo- och bisexuella män i åldern 65–84 år uppgav att de hade betalat för sex. På grund av den låga andelen kvinnor som hade betalat för sex (0,4 procent) redovisas inga jämförande resultat mellan hbt-kvinnor och heterosexuella kvinnor.

Bland transpersoner hade 8 av totalt 63 personer tagit emot ersättning för sex.

Sexualitet, internet och pornografi

Nästan alla sexuellt relaterade aktiviteter på internet – från att söka sexrelaterad information, till att leta efter en partner – var vanligare bland homo- och bisexuella än bland heterosexuella personer.

När det gäller pornografianvändning gick den skarpaste skiljelinjen mellan män och kvinnor. Få kvinnor, oavsett sexuell identitet, tittade på pornografi frekvent (1 procent) och 68 procent av alla kvinnor tittade aldrig på pornografi. Det var en högre andel heterosexuella kvinnor än homosexuella kvinnor som aldrig tittade på pornografi (70 respektive 45 procent). Bland män var det fler homo- och bisexuella som dagligen eller nästan dagligen tittade på pornografi (53 respektive 38 procent) än heterosexuella män (17 procent).

Homo- och bisexuella män uppgav också oftare att pornografin de själva eller en partner har använt påverkar deras sexliv positivt (33 respektive 37 procent) jämfört med heterosexuella män (23 procent). Även bland kvinnor var det vanligare att bisexuella upplevde att pornografin har en positiv påverkan (29 procent) än bland heterosexuella kvinnor (13 procent).

Av 60 svarande transpersoner tittade 10 personer på pornografi dagligen eller nästan dagligen, och 11 hade aldrig tittat. 15 personer angav att pornografianvändning påverkar sexlivet negativt och 6 personer upplevde att pornografin har en positiv påverkan.

Fortsatt stort behov av att följa upp hbtqi-personers sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter

SRHR2017 pekar på behovet av följande insatser:

- Våldsförebyggande åtgärder och stödjande insatser bör fortsatt ha hög prioritet.
- Fördjupad kunskap behövs om bisexuella kvinnors och mäns fysiska, psykiska och sexuella hälsa. Resultaten visar att bisexuella personer oftare rapporterar sämre hälsoutfall än homo- och heterosexuella, men att de bakomliggande orsakerna är oklara.
- Kunskap behövs om transpersoners reproduktiva

hälsa och upplevelser i samband med graviditet, förlösning och barnönskan, samt de långvariga effekterna av könskonträra hormonbehandlingar och deras påverkan på fertiliteten.

- Frågor om sexuell identitet och transerfarenhet bör ingå i befolkningsundersökningar, trots utmaningar vid analys och rapportering av data till följd av få svarande.
- Befolkningsundersökningar behöver kompletteras med undersökningar med självselektat urval och kvalitativa studier, för att möjliggöra fördjupade analyser av hbtqi-personers fysiska, psykiska och sexuella hälsa.
- Kunskap behövs om hur sexuell identitet och transerfarenhet samspelar med andra bakgrundsvariabler, däribland kön, ålder, socioekonomi, funktionsvariation och etnicitet.

Läs hela rapporten

[Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homo- och bisexuella samt transpersoner](#)

En serie av kunskap

Faktabladet *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homo- och bisexuella samt transpersoner* är ett av flera faktablad om sexuell och reproduktiv hälsa som byggs på undersökningen SRHR2017.

[Övriga faktablad från SRHR2017](#)